

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külfölden: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyeszsám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 273

TOLLHEGYEN.

— október 3.

(Keleti bölcsesség.) A bűbajos Kelet-ről sok mesét faragtak már. Ezek tele vannak elburkolt bölcseséggel, mert a mesélő ért ahhoz, hogy szép hegedűszóban adja be a legerősebb igazságokat. Közelebb olvastunk ilyen szép keleti regét és ezt, mivel Kelet magyarjainak a viszonyaira alkalmazkodó, ide lenyomatjuk.

Az űres kincstár.

Ibn El Nerid, a fehérszakállú kordovai kalifa, tanácsot űlt az ő véneivel.

— Mondjátok meg nekem, ó bölcsök legbölcsőbbjei, hogyan van az, hogy míg a nép a nagy közterhet nyögi, kincstáromba mégis alig folyik be valami.

— Mohamed zászljának dicsősége, gyémánt eszű kalifa. Engedd meg, hogy ezt neked megmagyarázzuk.

Igy szólt az űsz nagyvezér, Kad Ben Hazar, és belefogott fejtegetéseibe.

De a válasz Ibn El Nerid kalifát nem elégítette ki.

— És sorban beszéltek a vének, Szalar Ben Ira, Mal Rasun Hafiz, Nizram, Amar, El Edmer és még a többi tizenkettő.

— És Ibn El Nerid orcája mindikább eltorult.

— Ó öregek, oszlopai a tudásnak, minden beszédetek egy-egy rózsza, de ezek a rózsák nem fakadnak a valóság talajából s így hát nem is terjeszthetik az igazság illatát...

Ibn el Nerid, befejezvé az eredménytelen tanácskozást, éppen haza akarta bocsátani nagyjait, mikor az ajtónálló jelentette, hogy egy alátvalója színe elé kívánczik.

— Ereszd be!

A jövevény földre vetette magát a kalifa előtt, majd fölállva így szólott:

— Nagyfényességű Ibn El Nerid! Változzék aranyra hajad minden szála! Én vagyok a te legalázatosabb szolgád, Len Meri Aszten, a kinek te végtelen jóvoltodból a susogó tengerpart mentén földet ajándékoztál. Kegyeskedj megengedni, hogy első méztermésem legjavát neked ajánljam föl, neked, a kinek elméjében Allah napot gyujtson.

— És drága szövetek göngyölögéből előszedett egy szinezüst edényt, melyből aranyméz nevetett elő.

Felelt neki Ibn El Nerid:

— Kivánságodra Allah valóban napot gyujtott elmémben, mert most egyszerre világosan látom, hogy mi történik az adóval.

Azután pedig így folytatta:

— Ime, amott ül, tanácsosain legszélsőbbike, Ben Mal Zarif. Add az edényt az ő kezébe.

— Len Meri Aszten úgy tett, miként Ibn El Nerid parancsolta.

Ekkor azt mondta a kalifa Ben Mal Zarifnak:

— Ben Mal Zarif, fiam, mátsad hüvelykedet a mézbe s ajkaddal szedd magadba az ujjadra tapadt édességet. Aztán add tovább az edényt. Így történjék ez sorban. Azonban minden nagyobb rangú tisztviselő egygyel többször mártva ujját a mézbe, mint a méltóságban alatta lévő.

Igy beszélt a próféta utóda és tanácsosai mindnyájan szót fogadtak.

Végül az utolsó, a ki közvetlenül a kalifa mellett űlt, Kad Ben Hazar, a nagyvezír, miután rangja szerint tizenhatszor mártotta volt hüvelykujját a mézbe, odanyújtotta az ezüst edényt Ibn El Neridnek.

Akkorára a terjedelmes fazéknak már csak alig az alján volt még egy csekélyke kis méz.

— Lássátok, sáfárjaim, — dörögte erre igazságos haragjától viharpirosra festett arcu Ibn El Nerid. — hasonló az állampénzek dolga is. Okuljatok e leckéből, nehogy máskor méz helyett a halál életét kelljen végigköszölnötök.

A leleplezett hűtlen kezelők, Kad Ben Hazar, Lalar Ben Ira, Mal Rusun Hafiz, Nizram Amar Al Edmer és még a többi tizenkettő szégyenszemre, megalázva sompolyogtak haza a kalifa palotájából.

Az ámuló Len Meri Asztennek pedig azt mondta Ibn El Nerid:

— Kincstáromnak űre te leszel ezentul. És ez időtől fogvást, — ekképen jegyezte föl a krónika, — bár a kordovai kalifa felényire szállította le a népének adóját, — csodálatos! — a kincses szekrények mégis űtszörte teltebbek voltak, mint eddig-elé...

De te narratur fabulát! Ha a nemzeti kormány a harminc évig folytatott korrupciót, zsobelést és harácsolást megszünteti, megtelik a kincstár s nem az inkompatibilitások, vicinálitások és egyéb turpisták dalmahodnak fel, de megtollasodván, jólétre kap az állam és a nemzet.

A magyar irodalom.

A magyar irodalom 1867-től maig.

— Irta: Gáspár Imre. —

— október 3.

(II.) Talán hanyatlott a magyar köz- és magánélet minden ágazatában s az általános romlás maga képére alakította át országunk legelső műintézetét is? Külsőleg akceptáljuk a felfogást, mert ha a kormányférfi típusa korának, akkor igen szép analógiákat nyújthat a következő párhuzam:

Zsenialitás, nagyság.

Andrássy Gyula gróf, Szigligeti Ede.

Okosság, furfang, megőrzött látszat.
Tisza Kálmán, Paulai Ede.

Ostrombaság, tehetlenség.

B. Bánffy Dezső. Az (akkori) Gr. Festetics Andor regime.

Emelkedés, okosság.

Szél Kálmán, Wekerle Sándor, Somló Sándor.

Ama három első lépcsőn hempergett hát le a közélet és vele együtt Nemzeti Színházunk vezérletének szelleme s miután már lejjebb nem igen süllyedhet, némi szerencsés fordulat következtében valószínű, hogy ezután a javulás, a föllendülés szelleme következik el, mert még nemre a Nemzeti Színház vezetése még azt a közös címet is megnyerhette volna a megelőző politikai korszakkal, hogy ez a morálisan legújabb korszaka.

Most mondjuk már el, hogy ebben a hempergésben miért követi a Nemzeti Színházat a magyar dráma is? Miért menthette volna meg a drámát egy jóra való versenyintézet? Állhatott volna ez a vidék valamely nagyobb városában, ám egy olyan kaliberű igazgató, aminő volt virága korában például Molnár György, kinek a szenzációon kívül oly hatalmas érzéke volt a színpad magasabb színvonala iránt, a székesfővárosban is odáig fejleszthetett volna egy-egy magánszínházat, hogy a Nemzeti Színház ugyan összeszedje magát, ha nem akar vereséget szenvedni. Mert a Nemzeti Színháznak mérhetetlen előnye (pár-ja) a „Nemzeti” jelzőben rejtik s amelyet Bécsben a z u d v a r i jelző helyettesít kevesebb lelkesítő elemmel, de annál több pénzzel. Abban a „nemzeti” jelzőben, amelynek következtében nem főlemelője, hogy főntartója lehetne éppen a dráma tiszta nemzeti irányának, de sőt ennek határozottan elfojtója és meghamisítója.

Hazánk sajtósága helyzetéből következik, hogy ebben a valódi nemzeti aspirációk nem érvényesülnek kormányra, hatalomra vergődött államférfiaink — legalább a legújabb időkig — a szerint jutnak előre vagy hátra, amint többet vagy kevesebbet engednek lealkudni politikájuk, érzületük nemzeti jellegéből. Valamely nemzet hanyatlásának korszakaiban éppen a dráma szokta megtartani erkölcsi fenkölségét.

Sirolin

Ennek az ótvágyat és a tehetetlenséget, megzavarja a köhögést, vándékokat, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mert hogy értéktelen utáztatokat is kínálunk, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájce).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre s gyógyszerárakban. — Ára fűvegenként 4.— korona

A bűnöket a drámaíró ostromozza legkegyetlenebbül, de másrészt a drámaíró készíti elő leghatósabban a nagy eszméket, a lélek jótékony forrongásait. De hol vesse meg lábát a magyar társadalmi élet ferdeségeinek igazi juvenális ostromozója, hová fesse elriasztó képét a magyar közélet romlásának lángelméi festője, hogy merjen színpadra hozni a magyar író a mi közéletünk nagy bűnöseire csak halványan is emlékeztető alakokat, ha erre nézve egyetlenegy tere a Nemzeti Színház? Ez pedig kormánytól függ és legmagasabb helyről részeseül támogatásban. Alami, udvari színház és minden egyéb, csak nem „Nemzeti Színház”, amely valósággal megrontója a magyar dráma-irodalomnak.

A fejezet elején említett aprólékos, de igen jellemző példákat nézzük csak, hogy igazunkat erősítsék. „Britannikus”-t kellett volna színpadra hozni, de az intendás nem engedte. Meglátta „Britannikus” kolozsvári előadását és itt győződött meg arról, hogy a darabot mégis csak elő lehet adni. Ime a fölfordított világ! Nem a vidék tanul a Nemzeti Színházról, hanem az intendás utazik Kolozsvárra képosztát enni és inspirációkat fogyasztani. A magyar történelmi drámákat nem merik előadni, mert a diszmagyar ruha sokba kerül; mikor aztán a néhai való Bartók Lajos, — a ki nagyon értett ahhoz, hogy verje meg, vagy kényszerítse hátrálásra a közérdek színe alatt az elleaségeit, — erős akcióit indít a történelmi dráma mellett, előadják „Kendi Margi”-ját, bár kopott ruhákban. A vidékről leginkább csak azokat a színészeket szerződtették, akiknek erős lipótvárosi protekciójuk van; előbb azonban lerántják versenyhársaik fiukat, ha ugyan vendégszereplési engedék, a közepes talentumokból azonban kiiradják előbb, hogy „nagy tragikusunk” (szóval szóra), a másikat megdicsérik a II. Rákóczy Ferenc szerepében, holott szemre, termetre sem illet a szerephez, ugyanazon zsurnalisták által, kik már a bemutatás alkalmával tombolásban és tapsban törték ki a nézőtérén. Hát Zivuskát hová

tette a nemzeti színház, a kit a magyar dráma valódi Messiásoként üdvözöltek? Küldtek-e neki legalább szabad-jegyet, tanácskoztak-e vele akadémiai pályadíjat nyert darabjáról a dramaturg? Blaskovics darabját visszautasították, holott Párisban tisztességes sikert aratott. Ezek azok a jellemző apróságok, melyek, — élénken jellemzik a mérhetlen léhaságot és értelmetlenséget, mely jelenleg szellemi és erkölcsi esapásást teszi a Nemzeti Színház iradalmunkra nézve.

Arról már nem beszélünk, hogy október hatodikán külföldi vizitációt adtak a nemzeti színházban. Szigligeti Ede magyar történelmi drámát adott volna, ha nem is sebezés, mert úgy gondolkozott volna, hogy ha a lojalitást nem is szabad megsérteni, nemzeti érzéseinknek is tartozuk valamivel. Pirulai Ede józslése, tapintata is megérett volna annyit, hogy legalább komoly, ünnepes színezetű darabot hozott volna színre; ez negatív hazafiasság, a tapintat hazafiassága lett volna ugyan de legalább ha már feltüntetni nem engedi, legalább megkíméli, nem veri arcul a nemzeti érzéseket. Keglevich és Festetich grófok már tapintatosak sem akarnak lenni, ahol módjuk van az olgaiságuk kitüntetésére! — Volt már a nemzeti színháznak egy Festetich gróf az igazgatója, ki később a színiakadémiát igazgatta s akkor nyugdíjazták, amikor botot emelt nyilvános vizsgán az öreg Szigeti Józsefre. Az mégis csak Leó gróf volt és legalább röpiratokban mutatta ki buzgalmát, ha szakértelme nem is volt. Unokaöccse sem a szakértelmet, sem a Leó nevet nem örökölte volna.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 3.

(A póttartalékosok kárpótlása.)

Rendesen jól informált forrásból értesülünk arról, hogy a honvédelmi miniszteriumban most fognak a munkálatok az ex-lex idején behívott póttartalékosok kártalanítása dolgában. Ugy tudjuk, hogy csak a vagyontalan póttartalékosok kapnak kárpótlást és pedig naponta 1 kor. 60 fillért,

olyan összeget, amely a legmértányosabban fedezi az elmulasztott munka értékét. A jövő hónapban már szíjjel osztásra kerül a pénz.

(A kiegyezés tárgyalása.)

A kiegyezési kérdések tárgyalására ki küldött szakbizottságok tegnap befejezték az általános vitát és most azután a részletkérdésekre térnek át. Ennyit jelentenek a konferenciáról felhivatalosan és még azt is, hogy tegnap a vasúti díjszabási kérdésekről, az állam pénzügyeit érintő, valamint állategészségügyi kérdésekről volt szó. Magánúton még annyi szivárgott ki e tárgyalásokról, hogy az anyagot csoportonként tárgyalják meg és ebbe a munkába a jövő hét végén fognak itt Budapesten. A csoportokat albizottságokra bizzák, a melyek jelentésben számolnak be a plénumnak. Albizottságot küldenek ki a fogyasztási adók kérdéséhez, nemkülönbön a készfizetések felvétele és blokkjáradék dolgának megvitatására.

Ami már most az eddigi tanácskozások érdemét illeti, azt halljuk, még pedig rendszeren jól informált forrásból, hogy bizony nem jutott egymáshoz közelebb a bizottság, a mi azonban nem azt jelenti, hogy a megegyezés teljesen kizárt. Egyébként pedig a bizottságnak az a feladata, hogy az egymáshoz közelebb vivő hidat építse még, magát az összeköttetést azután a két állam miniszterelnökeire bizzák. Ugy tudjuk, hogy a két bizottságnak ma törekvése, hogy az anyaggal mihamarabb végezzen. Ha ez megtörtént, akkor a két miniszterelnök veszi át a munka nehezebbik felét. A végeredmény az idő szerint beláthatatlan.

(Bonyodalom a katonai követelések körül.)

Beavatott forrásból arról értesülünk, hogy a katonai követelések tekintetében a hadügyi kormány között lényeges differenciák vannak, melyeknek kiegyenlítése se a közös

Összetépett versek.

I.

Valamikor megénekeltem,
Hogy megsíratasz egykor te engem
S hogyha a hír szárnyára vesz majd,
Utánam küldesz könnyet sóhaj.

Találkozunk a egy röpke percben,
Minden megbántás messze rebben,
És mind jobban és mind hűvebben
Szeretünk örök szerelemben.

És most felém jön lelkem álma,
Mint éltem legszebb májusába,
Mosolya, könnye még a régi.
De nem tud többé megigézni . . .

II.

Megállt a perronrács megett,
A pillantása rám esett.

A szemefénye babonázott,
A csipkekendő könnytől ázott.

És én nem rohanok be az éjbe
Annak titokzatos kódébe.

Elérhetlen álmok után
Csak az az egy marasztal csupán,

Hogy könnyek fátylával szemém
Utánam néz egy tiszta lány.

III.

Izzó esőpelyhek hullnak ajkamra,
Hideg ajkamra, sötét hajamra,
Hagyjatok engem, hagyjatok engem
A szürkületben, csöndben magamra.

Majd ha jön álma a dus tavasznak,
Ha friss rózsákkal majd elárasztanak,
Dacos lelkemből, szilaj lelkemből
Mámoros, uj, szebb nótát fakasztanak.

Rózsalevélből lesz vetve ágyam,
Biboros szegfűk földnek be lágyam,
Liliomkelyhek, liliomkelyhek
Csókolnak majd a szent éjszakában.

Kuthi Sándor.

ŐSZI NAPFÉNYBEN.

Irta: Szunyogh Barna.

Itt vagyok az évszázados tölgyfákkal
körülzárt fenyvesben. Igaz, hogy ez a „fenyves”
csak egy pár tuat fából áll. De hisz ez oly
mindegy! A mindenható képzellet — akár
egy pillanat alatt — erdővé varázsolhatja azt
a pár gyönyörű fát, amely örökzölden mo-
solyog a szemembe, mert sehasem hullat le-
velet és így soha nem érzi a fájó hervadást,
ami így ősszel bele-bele szokott markolui a
bohémek lelkébe könyörtelenül és ostobán . . .

De hát miért is jöttem én ide? Hogy
elfeledjek valamit, vagy vizsgáljam és így
mélyítem azt a sabet, amit ez a kontár tra-
gédia és comédiagyártó Élet a szívesen ütött?
Vagy azért jöttem talán, hogy elhitesse saját
magammal azt, hogy minden ezer comédiára

csak egy tragédia esik és nem megfordítva?
Neveléses. Hiszen ez a hüvös szélrohám,
ami felém suhog, ez a dérespte leveleken
csillogó sáppadt, beteg őzi napfény egész
mást mond. Ezer tragédia és csak egy co-
média. Az is igaz, hogy a tragédiákban is sok
kis comédia vibrál és megfordítva. És ez ret-
tenetes, igazságtalan, lealázó, porbatipró és
sötét, mint a csillagtalan éjjel . . .

Pedig, hogy mosolyog fölöttem a kék
ég . . . Mintha csak a régi, az élet vidám
görögöké lenne, akiknek Homerosz énekel.

Pár nappal ezelőtt vettem a hirt, hogy
egy szegény rokonom és barátom, akivel
olyan sok jó, vidám napot töltöttem együtt,
elzarándokolt az édes apja sírjához és ott a
siron megmérgezte magát egy kis haszonta-
lan fehér porral, amely szépen eltompítja az
idegeket és álomba szenderítve átsegít amaz
„ismeretlen tartomány” kapuján, amelyről
Hamlet beszél . . .

Korán elköltözött, szerencsétlen roko-
nom! Vajjon mi vitt rá erre a végzetes
tetre? Hisz olyan bohém kedélyű, jó lelkű,
finom érzésű, szelímes és önértzetesen nemes
fiu voltát. Micsoda gonosz démon adta hát
kezébe azt az átkozott mérget, amely ifju
életedet oly gyorsan, oly könyörtelenül kioltotta?

Te már nem felelhetsz ezekre a kérdé-
sekre, de én sem felelhetek . . .

Csak sejtem, hogy talán a Szeretlem egy
csodálatos változata, egy lehetetlen virág,
egy legyőzhetetlen akadályokba ütköző érzés
volt az indító ok . . .

Szerintem még a becsület elvesztése
sem ok a halálra. Mert a becsület olyan

miniszteri értekezleten, se a hétfői budapesti miniszteri tanácson nem sikerült.

A magyar kormány ugyanis Pietreich katonai követeléseit határozottan sokalja és az álláspontja, hogy az „átmeneti idő” alatt a paktum szerint a katonai terheket — főképp pedig a létszámot — emelni nem lehet.

Ezek a differenciák most élénken foglalkoztatják a kormányt, annál is inkább, minthogy a legnagyobb kormánytámogató párt, a függetlenségi párt nem hajlandó az újabb katonai követeléseket megszavazni.

A helyzet nehézségeit jellemzi az a körülmény is, hogy holnap, esütörtökön ismét minisztertanács lesz.

(Szerbia beadta a derekát.)

Az a konfliktus, mely az osztrák magyar monarchia és Szerbia között hónapok óta húzódik, végre befejezést nyert.

Goluchowski külügyminiszter, tudvalevőleg azt követelte a szerb kormánytól, hogy ágyuit az osztrák Skoda-gyárban csináltassa, mert ha ezt tenni vonakodik, a kereskedelmi szerződés megkötésénél él megtorlással.

Szerbia dacolt egy darabig és türe, hogy a határt elzárja a monarchia. Ez azonban annyira sértette a kis ország gazdasági érdekeit, hogy nem bírta sokáig.

Pasies miniszterelnök tegnap értesítette a bécsi külügyminiszteriumot, hogy az ágyuk megrendelésére vonatkozó követelést hajlandó teljesíteni. Nevezetesen hajlandó a szerb kormány arra, hogy a hegyi ágyukat Skodánál csináltatja, míg a nemzeti ágyukat Franciaországban rendeli meg.

Igen előkelő személyiségek jártak közbe a külügyminiszternél, hogy Pasiesnek ezt az ajánlatát elfogadják. Ma azonban még nem bizonyos, elfogadják-e az ajánlatot vagy sem. Különben a kérdésnek ilyenén való megoldását Németország sem nézné télenül, mert a szerb ágyu bizottság úgy döntött, hogy az ágyukat a német Krupp-gyárban kell meg-

rendelni. Hogy a Krupp-gyár teljesen elessen a megrendeléstől, azt Németország nem fogja nyugodtan tűrni.

Pasies most a belgrádi sajtóban hangulatot csinál a német ágyuk ellen, s arra törekszik, hogy úgy a monarchiát, mint Németországot fait accompli elé állítsa.

(A ház munkaprogramja.)

A képviselőház munkaprogramjáról táviratozták a következőket Budapestről. Novemberben még a delegációs ülések előtt megkezdik a költségvetés tárgyalását, mikor is valószínűleg a kormány négy hónapi indemnitást fog kérni.

(A király Budapesten.)

Bécsből táviratozzák, hogy a király november hó közepén hat heti időtartamra Budapestre érkezik, és 27-én a királyi várban a delegációkat trónbeszéddel megnyitja.

KOZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

(Negyvenedik nap)

— Saját tudósítónktól. —

— október 3.

Az adókielölő bizottság ma a következő adótételeket állapította meg:

Boldogh József ács 21 kor. idősebb Balogh József ács 21—21 korona, Kovács József ács, Nagy János ács, Nagy János ács 24—24 korona, Balogh Gergely ács 28 korona, Farkas István ács, Barna János ács 30—30 korona, Király Ferenc ács 48 korona, László András ács 38 korona, Kónya Sándorné asztalos és ócska butor kereskedő 23 korona, Kállai András asztalos 60 korona, Harsányi István asztalos 320 korona, Madarász Lászlóné szülésznő 10 korona, Kovács Istvánné szülésznő 10 korona 20 fillér, Dereczenszki Gusztávné szülésznő,

A néma, halott ajkakkal nem lehet többé vitázni . . .

Gyáva voltál? Soha, egy pillanatra sem! És kicsinyesnek tartom azt a felfogást, amely „gyáva” jelzővel illeti az öngyilkosokat. Nem gyávák ők. Ellenkezőleg. Bátrak. Odamernek nézni, ahonnan mi remegve elfordítjuk a fejünket.

De minden bátorságuk dacára gyenge a fizikai és erkölcsi erejük arra, hogy szembe merjenek nézni az Ellettel és megküzdjenek azokkal a viharokkal és bajokkal, amiket ez a gyorsan rohanó Élet elénk dob.

És nincs hitük, nincs vallásuk, nincs Istenük. Mert a hit, a vallás, az Isten — tiltja az öngyilkosságot . . .

— Nekem régóta nincs Istenem! — ezt irad utolsó előtti levelemben . . .

És én ezért a négy szóért szánlak és siratlak. De erős a meggyőződésem, hogy ott, ahol már nem fáj semmi, fel találtad azt, — amit itt a földön elvesztettél lelki szemeid előtt — az Istent . . . !
Isten veled!

És előttem játszik egy kis baba. Dadája a padon kötöget és közbe közbe szunyókál. A kis baba fején piros bársony kalap van. Ostorával nagyokat cserdít az előtte álló, büszke tartású falóra. Olyan mint egy kis mozgó, nevető, pirospozsgás tavasz az őszben . . .

A kis baba boldog, végtelenül boldog. Nem látja a hervadást, az Élet tragédiáit, nem filozofál az öngyilkosokról . . .

Miért is nem maradhat az ember örökre gyermek . . . ?

Disznós Ferenczné szülésznő, Rédei Lajosné szülésznő 10—10 korona, és 80—80 fillér, Zempléni Jánosné — Zigelbaum Mártonné szülésznő 12 korona, Porhammer Károlyné szülésznő, Ottó Henrikné szülésznő 6—6 korona, Bondor Bertalanné szülésznő 27 korona, Papp Juliánna szülésznő 6 korona, Varga Julia szülésznő 36 korona, Madatász Gyula bádigos 24 korona 15 fillér, Vitárus Benjámin bádigos 24 korona, Lókodi Gábor bádigos 40 korona, Somogyi Bandics István borbély 24 korona, Erdélyi Ferenc borbély 21 korona, Paudics Lajos borbély 25 korona, Nagy Lajos borbély 31 korona 50 fillér, Szalai Márton borbély 25 korona, Oláh Gyula borbély 34 korona, Nagy József fodrász 45 korona, Jakab József fodrász 40 korona, Fehér Klára fodrász 40 korona, Renc Antal 50 korona, Martinyi Lajos fodrász 60 korona, Ivanovits Antal 50 korona, Szikszai Aladár fodrász 50 korona, Nagy János cipész 20 korona, Ottó Henrik cipész 21 korona, Vass István cipész 24 kor. Simkovits György cipész 24 korona, Nagy Lajos cipő felsőrész készítő 21 korona, Siket Gyula cipész 21 korona, Oláh András 25 korona, Kovács István 27 korona, Balla Sándor cipész 21 korona, Nagy Márton cipész 21 korona, Liener Emil cipőfelsőrész készítő 32 korona, Klein Sárnel cipész 50 korona, Elek Ferenc cipész 25 korona, Nagy Jánosné . . . Szilágyi György 57 korona, Veidner Gusztáv 85 korona, Szűcs Lajos eszmadia 17 korona, Szundi Zsigmond 18 korona, Varga Lajos eszmadia 21 korona, Novthai Lajos eszmadia 21 korona, Váradi Lajos eszmadia 25 korona, Varga István eszmadia 21 korona, Ifj. Bőszörményi Kálmán 25 korona, Varga Lajos 25 korona, Sallai Mihály 25 kor. Halász József 24 kor. Pál Lajos eszmadia 24 korona, Máté József eszmadia 25 korona, Varga István eszmadia 36 kor. 72 fillér, Szűcs Imre eszmadia 21 korona, Bakonyszegi Imre eszmadia 21 korona, Szilágyi József eszmadia 39 kor. 17 fillér, Bihari Mihály eszmadia 25 kor. Kerék Miklós eszmadia 25 korona, Bőszörményi eszmadia 40 korona, Takács Gábor eszmadia 40 korona, Kolozsvári István 32 korons, Marton Sándor cséplő váll. 36 kor. Dessert Gergely cséplő váll. 40 korons, Horváth József cséplő váll. 40 korons, Enyedi Ferenc cserepező 24 korona, Haukus Károlyné kifőzőné 7 kor. 56 fillér, Kuczik Istvánné kifőzőné 24 korona, Morvai Etel kifőzőné 24 korona, Löw Bernát katonai élelmező 120 korona, Keserü Sándor esztergályos 32 korona, Gróf József esztergályos 50 korona, Szakaly Géza szoba festő 21 korona, Kelemen Sándor szoba festő 22 korona, Spuller János fényképész 36 korona, Osváth Gábor gubás 24 korona, Köblös Mihály gubás 21 korona, Ujfalussy Menyhért hentes 107 korona.

Az új bérkocsi-szabályrendelet sorsa.

Hiányossága miatt albizottsághoz utasították.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— október 3.

Debrecen város jog és pénzügyi bizottsága Vecsey Imre elnöklésével ma délután vette újból tárgyalás alá az új bérkocsi szabályrendeletet.

Négy pontját tárgyalták le csak és levették a napirendről, albizottságnak adták ki átdolgozás végett.

Súlyos ok volt az elhalasztásra, mert Végh Gyula főkapitány által készített szabályrendelet javaslat **abszolúte nem használható.**

Érdekes előzmények után mondták ki a halasztást. Ugyanis már a tárgyalás elején Körner indítványozta a halasztást, de nem fogadták el.

mint a szívárvány. Van polgári, katonai és más egyéb színe, amely néha úgy csillog, ahogy akarjuk . . .

Jágónak némiképen igaza van, mikor azt mondja: „Becsület! Szív és üres képzelet. Erdem nélkül nyerjük gyakran, érdemtelenül veszítjük el is” . . .

Csak egyetlen oka lehet, ha a hajszálidegekkel bíró modern ember eldobja magát az életet és ez a gyógyíthatatlan fizikai betegség, de csak akkor, ha elviselhetetlen, türethetetlen fájdalomokban van összekötte . . .

De te szegény, elköltözött halott se beestelen, se gyógyíthatatlan beteg nem voltál és mégis elkövetted az örületes, modern, vallástalan bünt, amiért most itt a hervadt, hulló levelek közt sirattak és kérem a fölöttem ragyogó égbolt mindenható Urát, hogy bocsásson meg neked ezért az egyetlenegy bűnödért!

Ha tudtad volna, hogy a szerelem nem más, mint „ólompehely, fenyves füst, fagyos tűz, beteg egészség, éber álmom és minden, ami nem az, a mi,” talán félredobtad volna magadtól azt a gyilkos port . . . És most velem együtt így szóllanál: át kell polkázni az Életet, mint egy mosolygó tánemester, hisz ugyanis a sors füttye a tánc zenéje. Mivel pedig ez a zene rövid, -kétségbeesítően rövid, ezért bolond az az ember, aki nem akarja, hogy ez a zene legalább mulatságos, vidám legyen.

— Talán azt mondtad volna . . . Ki tudja . . .

— De már késő minden!

Közben, az 1. §-nál Juhász megismételte a halasztást. Elvetették.

— Akkor obstruálni fogok! — mondott Juhász és szavát be is váltotta. Folytonos stílus módosításokat ajánlt és hogy az obstrukció sem volt hiábavaló, bizonyosság az, hogy indítványát elfogadták.

Végre is belépték, hogy Juhásznak igaza volt, kár az időt fecsérelni, a tárgyalást elhalasztották.

A Bika szálloda bérlőjének egy vités ügye került ezután elő, melyet hamarosan tárgyalnak.

A gyűlésről egyébként a következő tudósítás számol be:

Jelen voltak: Vecsey Imre elnök, Zádor Lajos, Rickl Antal, Kögner Adolf, ifj. Schwarcz Vilmos, Végh Gyula, Varga Károly tb. tanácsos, Márton Imre, Márk Endre, Nagy Sándor, Komlóssy Arthur, Juhász Ignác, dr. Fejér Ferenc, dr. Magoss György, dr. Tüdös János.

Vecsey Imre főjegyző elnök a gyűlést megnyitja és felhívja a tagok figyelmét a fontos tárgyra.

(A bérkocsi-szabályrendelet.)

Kögner Adolf jelenti, hogy a bérkocsi szabályrendelet aligha kerülhet be a közgyűlésbe, kérdi, nem-e lenne jó ezuttal a tárgyalást elhalasztani.

Végh Gyula a közérdek szempontjából fontosnak és mielőbbi tárgyalandónak tartja a javaslatot.

Zádor Lajos szintén fontosnak tartja a javaslatot, de ha a közgyűlés elé nem vihető, halasszuk el.

Végül szavazásra került a sor. Elnöki döntéssel kimondja a bizottság, hogy tárgyalja a szabályrendeletet.

Megkezdtek a szabályrendelet tárgyalását. Minden egyes szakaszt külön-külön tárgyalnak.

A tárgyalás folyamán Juhász Ignác azt indítványozza, miután a főkapitány által készített szabályrendelet telve van nemcsak stílus hibákkal, de jogi tévedésekkel is, halasszák el a tárgyalást és adják ki egy szűkebb körű bizottságnak.

Elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. Egy szótöbbséggel a tárgyalás mellett szavaztak.

Komlóssy Arthur tiltakozik az ilyen esetek ellen. A tárgyalás komolyságát veszélyeztetjük, ha egy-egy szakasz tárgyalása után a Juhász Ignácéhoz hasonló indítványt terjesztünk elő.

Juhász Ignác, Vecsey Imre, Zádor Lajos szóltak még fel a Komlóssy tiltakozásához, mire folytatták a tárgyalást.

A 2-ik szakasznál dr. Fejér Ferenc azt indítványozza, hogy a kocsi belsejében is legyen szám.

Az indítványt elvetik, csupán stílus módosítás eszközölnék.

Juhász Ignác visszamenőleg rámutat az 1. § stílus hibáira, ami zavart okozhat. A szakasz stílus módosításait eszközlik. Csak vergődés a mostani tárgyalás. Én sztrájkolni fogok, mindenbe belekötök, nem rípp ropp lehet egy ilyen szabályrendeletet tárgyalni, mely tele van súlyos jogi és stílus hibákkal.

Ezután ötven hatvan beszélnek egyszerre. Juhász Ignác folyton azt mondja, vegyünk le a napirendről, Komlóssy Arthur viszont azt mondja, hogy már tárgyalunk az első szakaszt, vissza ne vonjuk.

Enek dacára visszamenőleg újból tárgyalják az 1. §-ot és fél órai vita után, miközben előkeresték a törvény szakaszokat is, alaposan átdolgozták a főkapitány nem nagy jogi tudását bizonyító 1. § szakaszt.

Juhász Ignác megkezdte az obstrukciót. A 2. §-nál azt indítványozza, hogy a számkifejezés helyett szánt alkalmazzanak.

Juhász indítványát nem fogadják el.

Márk Endre: Tessenek szólni, most melyik betűt módosítsuk.

Juhász Ignác a 3. §-nál indítványozza,

állapítsák meg a szabályrendeletben, hol lesznek a bérkocsi állomások.

Az indítványt elvetik.

Juhász Ignác a 3. §-nál stílus módosítást ajánl. Elfogadják.

A 4. §-nál is több stílus módosítást eszközölnék, mert eredeti állapotában zavaros és magyartalan.

Az 5. §-nál Juhász Ignác újból azt indítványozza, hogy egy 3 tagú bizottság adják ki a szabályrendeletet átdolgozás végett.

Márk Endre az esetben elfogadja az indítványt, ha Márton Imre, Fejér Ferenc és Juhász a bizottságban benne lesznek.

Az indítványt elfogadják.

Fejér Ferenc elfoglaltságára való tekintettel nem fogadja el a megbízást.

Juhász Ignác kijelenti, hogy a bizottság tagjai kötelesek közérdekből a megbízást elfogadni.

Márton Imre nem fogadja el a megbízást. A folytonos ülés kimeríti, de meg azután is kell nézni, miből éljen, mert tisztán a közérdekből meg lehet éhen halni.

A bizottság végül szavazás útján eldönti, hogy Márton Imre, Juhász Ignác, Fejér Ferencet küldi ki a szabályrendelet átdolgozására. A bizottság ezután más ügyet tűzött ki a tárgyalásra.

Vecsey Imre előterjesztette, hogy a Bika-szálló átadásakor hiányok merültek fel. A hiányok pótlását a bérlő a maga költségén eszközölte. Most terjesztett be a javi ácsokról. Két tétel a kávéház és étterem festése körül eltérés mutatkozik. Kéri a bérlő a különbözeti összeg megtérítését. Más javításokkal együtt 14 252 K. 69 f. költött. Ebből 6 11,200 K. megtérítését kéri 1903. július 1-től járó 6 százalékos kamataival együtt.

Márton Imre méltányosnak találja, hogy a 11,200 K.-t térítse meg a város, hogy ez az ügy végre békés megoldást nyerjen.

Felolvassák ezután a főügyész egy régebbi véleményét, mely szerint a bérlőket utasítsák el kérelmükkel. A kapunyitás a békesség kedvéért nem kívánja.

Komlóssy Arthur szerint érvényt kellene szerezni a közgyűlési határozatnak és a gyalogjáró kapukat ki kellene nyitítani. A kért kártérítést megadná.

Magoss György: A festést illetően a város a bérlők közbejöttével megállapították a hiányokat és azt milyen összeg erejéig dolgoztathatják. A tételt nem is joguk követelni. Azt nem ellenzi, hogy a város fizesse meg azt az összeget, melyet együttesen megállapítottak, vagyis térítsen meg neki a város 8163 koronát.

Komlóssy Arthur a békesség kedvéért megadná a 11,200 koronát.

Márk Endre elfogadja a főügyész indítványát és javasolja, hogy a gyalogjáró hadéktalanul, legkésőbb január 1-ig nyitassanak meg a tanács a gyalogjárót, de ha nem fogadja el a bérlő, ragaszkodik a fodrász-üzlet után bafolyt bérösszeghez.

Márton Imre újból javasolja, hogy teljesítsék a bérlők kérelmét.

Ifj. Schwarcz Vilmos nem helyesli, hogy egy bérlő túllépje azt a határt, melyet kötelessége lett volna betartani. Indítványozza, hogy a kaput nyissák ki május 1-ig a beszédet 2800 korona bérösszegért, amit a fodrász-üzletből bevett, a város kártérítést nem isényei, a festésért pedig adassék neki 10,000 korona, de kamatmentesen.

Juhász Ignác kérde, mi oka, hogy nem hajtották végre a közgyűlés határozatát.

Vecsey tudatja, hogy azóta mindig folytak az egyezkedési tárgyalások.

A bizottság végeredményében azt a határozatot hozta, hogy javasolja a főügyész javaslatának elfogadását, vagyis 8163 k. 69 f. kamatokkal együtt térítsenek meg a bérlőknek, továbbá a közgyűlés utasítsa a tanácsot, hogy a Bika kapuja alatt levő belhelyiséget szüntessék be és 1907. május 1-ig a gyalogjárót készítsék el.

(A tisztviselő telep.)

A tisztviselők telepet akarnak létesíteni. Kéri a várost, hogy vagy a klinika melletti,

vagy a régi salétrom melletti telket engedje át nekik a város e célra.

A bizottság, miután a kért telkeknek már van rendeltetésük, a kérelmet elutasítani javasolja.

A gyűlés ezután fél tízkor véget ért.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— október 3.

„Nichts dauert ewig,
Der schönste Mann wird auch schäbig“.

Beck megbukott, mi sem tart örökön,
Tábornok sem fog ki az ördögön.

Gróh Ferenc a debreceni plébános.

— Wolaffka öröke betöltve. —

— október 3.

Hónapokon keresztül folyt a találgatás a debreceni római katolikus hívők között, hogy ki foglálja el örökét a feledhetetlen emléktől püspöknek, dr. Wolaffka Nándornak, — kire talán városunknak minden lakója részben szeretettel, részben tisztelettel vagy hálával gondol vissza, hogy ki lesz az utódja ennek a népszerű egyházi férfinak. Ebből a körülményből pedig nem világlik ki más, mint az, hogy a hívők mennyire érezték hiányát, mennyire érezték, hogy már nincs közöttük a vezér, mert a kérelmetlen, rideg halál elszólitotta egy nemesebb, egy jobb világba, melynek hirdetője volt teljes földi életében.

Hiába, vezér nélkül szétszóródik a sereg. Tudták azt sokan, hogy egy oly nagy, mintegy tízennégyezer hívőt számláló plébánia nem maradhat sok ideig lelki vezér nélkül, éppen azért hoztak forgalomba gyors egymásutánban neveket, mintegy hangoztatva ez által azt a kívánságot, hogy minél előbb üdvözölhessék az új vezért, az új plébánost.

Mindazonáltal a legutóbbi időkig igen kérdéses volt, hogy ez az óhajta várt kinevezés megtörténik-e hamarosan, sőt már olyan hangok is merültek fel, hogy bizonyos pénzügyi okokból kifolyólag hosszú ideig nem lesz plébánosa Debrecennek.

A mai nap végre minden találgatást, híresztelést bevágva, meghozta a teljes bizonyosságot. A király Gróh Ferenc címzetes prépostot és gyulai plébánost nevezte ki debreceni plébánosnak.

A hivatalos lap mai száma hozza azt a debreceni katolikusok körében bizonyára nagy örömet keltő hírt, hogy a király Fester Antal felszentelt püspöknek, mesterkanonoknak a közpészolnoki főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyva, az ekként megüresedő utolsóelőtti mesterkanonokságot, valamint a Szent László királyról nevezett nagyváradai kis-prépostságot és az ezzel összekötött debreceni római katolikus javadalmat Gróh Ferenc címzetes prépost és gyulai plébánosnak adományozta.

Gróh Ferenc 56 éves, évek óta van Békés-Gyulán, hol rokonszenves, lebilincselő modoráért, sok irányu kívált-

ságai által általános tiszteletet és közbecsülést vivott ki magának.

Az, hogy az új prépost plébános mikor jön Debrecenbe — egyelőre bizonytalan, de remélhető, hogy már a legközelebbi hetekben városunkban üdvözölhetjük, kívánva neki, hogy azt a munkát, melyet nagynevű elődje megkezdett, mely a hitélet fellendítése mellett a felekezeti béke teljes megóvása, a társadalom alsó osztályainak erkölcsi emelésének jegyében indult meg charitatív és egyáltalában minden vonalon — ő sikerrel folytassa és fejezze be.

— **Bocskai emlékünnap a Csokonai-körben.** A Csokonai-kör még ez év elején elhatározta, hogy Bocskay emlékeztére irodalmi ünnepet tart és evégre egy rendezőbizottságot küldött ki. A bizottság még május havában megtett minden előkészületet, de midőn felmerült a Debreczenben felállítandó Bocskay szobor terve, az emlékünnapot elhalasztotta a szobor leleplezése idejére. A Csokonai-kör rendező bizottsága f. hó 3-án ülést tartott és végleg megállapította a Bocskay-Énnep műsorát, amelyet elfogadás végett közölni fog a városi szobor-bizottsággal. A megállapított műsor mindenesetre számíthat a közönség érdeklődésére, mert Boldizsár Kálmán fogja az emlékbeszédet mondani, dr. Kőrösi Kálmán írja a dícsőtő költeményt, ifj. Móricz Pál pedig egy hajdu történettel járul hozzá.

— **Hajdumegye Rákóczi temetésén.** Hajdúvármegye elhatározta, hogy Rákóczi fejedelem temetésén 5 tagú küldöttséggel képviselheti magát. A küldöttséget Kovács Gyula alispán vezeti. Az alispán a vármegye határozatáról ma táviratban értesítette Wekerle miniszterelnököt.

— **Ujabb kartell.** Bécsből táviratoznak. Több osztrák és magyar énygyár néhány külföldi gyáros céggel együtt társaságot alakított, a mely több éven át a csontvászárításokat és ényv, csontliszt és csontszir eladását eszközölni fogja. A bevásárlással, illetőleg eladással Ausztria mészére, Csehország kivételével, a Ländlerbank Bécsben, Csehországra nézve ugyanezen bank prágai fiókja, Magyarországra nézve pedig egy budapesti magyar pénzügyintézet bízott meg.

— **Az adóhátralékok kamatja.** Az ex-lex idejéből való és még régebbi adóhátralékok kamatja ügyében Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter rendeletet küldött az adóhivataloknak. E rendelet szerint az 1905. évet megelőző időből származó, valamint az ez év július elsejétől esedékes adótartozás után ötszázalékos kamattal számítható, a régi tartozásnál az ex-lex idejére is. Az ex-lex idejére esedékes adótartozás kamatmentesen befizethető ugyan, de fele részben legkésőbb november elsejéig, fele részben pedig legkésőbb november elsejéig, fele részben pedig újévig, mert e határidő elmulasztása esetén az ex-lex idejére esedékes adótartozás után is beszedik az ötszázalékos kamatot.

— **Kereskedelmi és iparbiróságok.** A kereskedelmi minisztériumban új törvényjavaslatot dolgoztak ki, amely a német Kaufmannsgerichtek mintájára, az érdekképviseleten alapuló ipari és kereskedelmi biróságokat akarja meghonosítani. Ezek a biróságok, a teljes pártítás alapján, egyrészt a munkaadókból, másrészt a munkásokból és kereskedelmi alkalmazottakból szervezve, döntik el a munkaadó és alkalmazottak közötti vitás kérdéseket. A törvényjavaslat

valószínűleg már a jövő hónapban anként elé kerül.

— **Az elhunyt kivándorlók.** A belügyminiszter rendeletet küldött le, melyben az elhunyt kivándorlók hátramaradottjai felől intézkedik. Felhívja ugyanis a miniszter az alispánt, hirdessék ki valamennyi községben, hogy a kiknek kivándorelt hozzátartozói külföldön elhaltak, esetleges kárpótlásukért vagy hagyatéki követeléseikért az illetékes konzulátushoz forduljanak. Ezen az úton érhetik el keresetükkel leghamarabb a kívánt eredményt.

— **Tisza István balkeze.** Gróf Tisza Istvánnál szerencsétlenebb kezű ember alig van Magyarországon. Vesztett ügy, amibe avatkozik, vagy csak hozzászól. Hogy ez mennyire így van, azt minden szóbeszédnél jobban bizonyítja legutóbbi bihari szereplése. Tudjuk, hogy a balkezü gróf felszólt Biharmegye közgyűlésén és amellett foglalt állást, hogy Nagyszalonta osztrák pénzügyintézetnél vegyen fel kölcsönt egy középület építésére, azért, mert ez a pénz olcsóbb és főleg azért, mert így hozza ezt magával a kötelező lojalitás Ausztria iránt. A közgyűlés beugrott a szerencsétlen indítványozónak és Nagyszalonta meg is kötötte a kölcsönügyletet egy osztrák pénzügyintézettel. Közben Glatz Antal bihari főispán érintkezésbe lépett a Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatóságával a Nagyszalonta részére sokkal kedvezőbb feltételű kölcsönt eszközöl ki, mint amilyent az osztrák pénzügyintézet felajánlott. A főispán azonnal távirtozott a nagyszalontai polgármesternek, de késő volt minden, mert az osztrák pénzügyintézet már elküldötte a pénzt. A nagyszalontaiak pedig köszönik Tisza Istvánnak, hogy drága osztrák kölcsönhöz jutottak.

— **Október 6.** A főiskolai „M. I. Ö. T.” okt. hó 6-án d. u. 5 órakor a magyar szabadságért vártanu-halált szenvedett dícső mártýrok emlékére kegyeletesünnepélyt rendez a főiskola dísztermében. A meghívókat az ünnepély programjával ma boesátotta ki a rendezőség.

— **A csizmadia segédek sztrájkja.** A sztrájk csakugyan kiütött és ma már közel 300 munkás vette fel a bérharcot tovább nem dolgoznak. A munkát a segédek nem csak az egyes mestereknél hagyják abba, hanem miután a csizmadia szövetség munkásai is, kik pedig jóval több fizetésben részesülnek, szolidaritást vállaltak, ők is sztrájkolnak. Nevezetesebb esemény a mai nap folyamán, az hogy a mesterek engedtek már a tegnapi gyűlésükön kifejeződő magatartásukból és ma már kérték a békéltető bizottság összehívását. Vetéssy Béla rendezőfelgalmazó, az iparügyszály vezetője erre össze is hívta ugy a mestereket, mint a sztrájkolók megbízottait péntek délelőtti az ipartestület tanácsstermében tartandó békéltető gyűlésre, amelynek remélhetőleg lesz valamiféle befolyása a sztrájkra, ha nem is fogja megszüntetni azt.

— **Csaló festősegéd.** Még mindig tömegesen érkeznek a rendőrségen feljelentések az ellen a festő vállalkozó ellen, mint ki mint meg is irtuk a kapott előlegekkel megugrik. A hírneves, mert rengeteg sok helyen járt. Zámbo Lajost ma is 4 ismételték fel, hogy ők is több kevesebb 4—6—10 korona erejéig becsapta.

— **Elkeseredett szójáték.** Amikor a sztrájkra készülő operaházi zenészek, kardalások és műszaki munkások küldöttsége feontartja a belügyminisztériumban, Beszédj Viktor államtitkár külön-külön is elbeszélgetett a küldöttség tagjaival és igyekezett őket kapacitálni.

— **Kérem** — mondotta többek között az egyik színpadi munkásnak — én belátom, hogy sok okuk van erra a bérmozgalomra.

— Nem bérmozgalom ez, méltóságos uram! — vágott közbe a színházi munkás.

— Hát micsoda?

— Bérmozgalom, méltóságos uram, bérmozgalom, mert éhesek vagyunk . . .

— **Meggyilkolt fakereskedő.** Temesvárról táviratozták, hogy tegnap este Romaniából hazatérő Zsulán Demeter duagazdag fakereskedőt a pályaudvar mellett lesben álló ismeretlen tettes két revolver lövéssel leterítette és kirabolta. A gyilkos elmenekült, Kézrekerítésére a legszélesebb körű nyomozás indított.

— **Magyar ember nem használ mást, csak a híres Hajdusági pedrőt,** mert a legjobb bajusznövesztő és ápolószert az összes bajuszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 filléért utánvétellel bérmentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth-utca.

— **Tánciskola.** Október hó 1-én, hétfőn megayilik a Schat tánciskolája.

— Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Egy színész sorsa.

Dicsőség elől a halálba.

— Fővárosi tudósítónktól. —

— október 3.

A Dunapart vámháztéri részén a csavargósok által nánhelye mellett egy jól öltözött fiatal leány tegnap este hat óra tájban beleugrott a folyamba. A víz árja magával ragadta, de nagy fáradsággal mégis ki tudták fogni a vízből. A mentők, akiket telefonon odahívtak, sokáig nem tudták magához téríteni. Föltűnő hosszú ideig eszméletlen kívül maradt, aminek a magyarázatát később megtalálták abban, hogy morfiomot vett be, mielőtt a Dunába ugrott. Az életunt leány nem akarta elárulni, hogy kicsoda; N. N. néven vezették be a Mentőegyesület „esetnapló”-jába. Egy órával utóbb a Rókus-kórházban, ahová beszállították, kihalgatta a kiküldött rendőrtisztviselő. Annyit meg tudott állapítani, hogy a nő Galgóczy Bella huszeztendős színésznő, aki az Erzsébet körút 52. sz. alatt lakott. Hogy miért kereste a halált, arra vonatkozólag az életunt makacsul megtagadott minden fölvilágosítást. Amikor aztán kérdészködtek az öngyilkossági kísérlet okáról, ezt mondotta:

— Mi nem sikerült, az holnap, vagy holnapután biztosan sikerülni fog.

Többet nem lehetett kivenni belőle. A szerencsétlen leány állapota nagyon veszedelmes, mivel súlyos belső sérülést szenvedett. Az öngyilkoskísérlet okát és előzményeit különböző helyeken a következőkben tudtuk meg: Galgóczy nagyon előkelő családból való urileány. Egyik apóca tabor-szernagy. Két esztendővel ezelőtt megszökött hazáról, hogy színésznővé lehessen. Szülei Fedák Sári szüleinek a szomszédságában laktak s Galgóczy Bellára vezetés hatással volt a Fedák Sári diadalmas karrierjét. Gerzson Annánál lakott, akinek nevelőnő elhelyező intézete van és a házbeliek szerint tisztos, szolid életmódot folytatott.

Másfél éve megismerkedett egy udvari tanácsos és orvos Imre nevű fiával, aki szigorú orvos. A fiatalember szerelmet esküdt a házasságot ígért a leánynak. Más-különbben el se lehetett volna képzelni, hogy a szolid magaviseletű urileány, aki különben még nem végezte el színészi tanulmányait velő állandóan érintkezett. Hitt az udvarló szavának és csalódott. A gazdag professor fia eljegyezte egy szintén nagyvagyonú és tekintélyes uricsalád leányát. Amikor a figyeltéről szóló hír a napilapban megjelent, Galgóczy Bella egy utolsó kísérletet tett a

hűtlen férfi visszahódítására. Felöltözött eselédruhába és elszegődött szobaleánynak a menyasszony családjához. Móját ejtette aztán annak, hogy a menyasszony édesanyjának kezébe jusson néhány szerelmes levél, amit a vőlegény — Galgóczy Bélának írt.

Még a legutóbbi napokban is lángoló érzelmi, örök szerelmet esküvő levelet írt a professzor léha fia a színésznővendéknek. Az elhagyott leány azt hitte, hogy ez a leleplezés alkalmas lesz az eljegyzés felbontására. Eleinte úgy is volt. A menyasszony anyja elküldte a levelek egyikét a professzornénak s közölte vele, hogy olyan emberhez nem adja feleségül a leányát. Később azonban mégis kiegyenlítették az ellentéteket. Galgóczy Bellát minden reményiségének szertefoszlása anyyira ekeserítette, hogy tegnapelőtt morfiumot ivott. De akkor sikerült megmenteni. Ma újabb adag mérget vett be s aztán vízbe ugrott. Öngyilkos kísérletéről táviratilag értesítették dr. Kantor Pál szatmári ügyvédet és földbírtokost, aki a tragikus sorsú leány nőtestvérének a férje. A rokonok valószínűleg holnap itt lesznek, hogy családi körben ápolhassák az életuntat.

SZINHÁZ.

Csütörtökön: Az őszön, szimű, újdonság. (A)
Pénteken: Hoffman meséi dráma. (B)
Szombaton: Október 6-ának ünneplésére: Bánk bán, dráma. (C)

Koldus gróf. Ma ismét a Koldus gróf került színre még pedig bérletes előadásban, mi azt eredményezte, hogy telt ház nézte végig a pompás összejátékot. Taps ma is volt bőven, honorálván Lónyai Piroska, kitűnő alakítását. Különösen tetszett Lónyai kecsesen, temperamentumosan lejtett tánci és énekszámait, melyek nagyban emelték az est sikerét. Csak Bérczi Ernő és Szabó Gyula a végletekbe csapkodó komikumaival, időtlen mozdulataival nem vagyunk kibékülve, melyek még a karzati közönség előtt se keltettek hatást. Kár olyan nagyon forszírozni azokat. Sarkadi annál inkább megfelelő helyeken alkalmazta a rendőrtannacos szerepében a humoros vonásokat. Igen érdekes volt a kis Árkossy Olga. A zenekar általában véve kellő finomsággal, de helyel-közel nyilván egyes tagok hibájából kifolyólag meglehetősen nagy botlásokkal játszott.

Hoffman meséi. A komoly zenét kedvelők igényeinek is eleget kíván tenni színházunk, midőn péntekre, f. hó 5-re Hoffman meséit, ezt a nagy kaliberű operai előadást tűzte műsorra. A hármasszó szerepében Zilahynéval. Ez estén mutatkozik be a bérlet közönségnek Szalai Gyula, a társulat új tenoristája Hoffman szerepében. Kivülre részt vesznek az előadásban: Árkossy, Radó Anna, Vida Ilona, Polgár, Sarkadi, Szabó Gy., Bay L.

Október 6-ika a színházban. A színházunk ünnepi előadás keretében emlékezik meg, az október 6-ki gyásznapról, színre került Katona Bánk-Bánja a címszerepben Sarkács Andorral. A többi szereplők Hahnel Aranka, Arday Ida, Békés, Szabó Irma, Terneyi, Árkossy, Deesy, Bércsi stb.

Premier bérlet a színházban. Zilahy igazgató által tervezett vasárnapi 30 premier előadásra nyitott bérlet fényesen bevált. Számosan jelentkeztek a premier bérlet megvásárlása iránt. Az igazgató ezúton értesíti a t. közönséget, hogy a vasárnapi premier bérletre legkésőbb szombatiig 6-ig lehet még előjegyeztetni, azontúl a titkári hivatal nem tehet eleget a bérlet óhajítóknak, mert a bérlet véglegesen lezáródik. Bérlet ára 30 premier előadásra annyi,

mint a meglevő 60 előadásra szóló bérleti összegnek fele. Családi páholy földszinten 300 K. Családi páholy emeleten 240. Földszint és I. em. páholy 180, II. em. páholy 120. Támlásszék 1—7. sorban 48. Támlásszék 7—12 sorban 40. Támlásszék 12—17. sorban 32. Bérletni tehet a titkári irodában — a színháznál.

TÁVIRATOK

Egyenlőség Oroszországban.

Pétervár, okt. 3. A cár megérkezése után nyomban ukáz fog megjelenni, mely egyenjogúvá teszi a parasztokat a birodalom többi népeivel és a kiváltságos osztállyal.

A madridi merénylet epilógusa.

Madrid, okt. 3. A hírlapok jelentése szerint a főállamügyész a május 31-én elkövetett merénylet részeseire a következő büntetéseket kérte kiszabni. Ferrer 16 évi fogház és polgári jogainak elvesztése, Nacens és a többi vádlottak, 9 évi fogház, Ferrer Moral büntetésének tekintendő, mert segítsége nélkül a merényletet nem követhette volna el. A többi vádlottak is cinkosoknak tekintendők, a mennyiben Moralnak segítségére voltak, hogy a bírói üldözések elől menekülhessen.

Felekyné temetése.

Budapest, okt. 3. Felekyné, Munkácsi Ilonát ma délután temették el a Nemzeti Színház előcsarnokából, a színészvilág óriási részvétele mellett. Az operaház énekkara gyászdarabokat énekelt. A Nemzeti Színház nevében Somló Sándor igazgató bucsuztatta.

Sikkasztó pénztárnok.

Szegszárd, okt. 3. Ma letartóztatták Lindtner Armin itteni adópénztárnokot. 15000 korona sikkasztásával van vádolva.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, október 3.

Buzakinálát javult, vételkedv jó. Nyugodtírányzat mellett 40000 métermázsra került forgalomba gyengéntartott áron. Egyéb gabonaszemek nyugodtabbak.

Idő: szep.	
Buza októberre	14.24—26.
Buza áprilisra	14.84—86.
Rozs októberre	12.36—38.
Rozs áprilisra	12.92—94.
Zab októberre	14.12—14.
Zab áprilisra	13.90—92.
Tengeri augusztusra	12.30—32.
Tengeri szeptemberre	10.06—08.
Tengeri 1907 májusra	23.90—24.10.
Repce augusztusra	—

Közgazdaság.

A következő kommunikáció küldik be hozzánk: Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés a fogyasztási szövetkezetek kérdésében elfoglalt ismert elvi álláspontjánál fogva arra az első hirre, hogy egyes megyék főispánjai a főszoftgábirákat a hitel és fogyasztási szövetkezetek létesítésének támogatására hívták föl, legott fölterjesztést intézet egy a kereskedelemügyi, mint a belügyi miniszterekhez, melyben rámutatott az agitáció ezen módjának törvénytelen és káros voltára, s a szóban forgó főispáni rendeletek hatályon kívüli helyezését követelte. Mint-hogy az O. M. K. E. ezen előterjesztése egyfelől máig sem nyert elintéztést, másfelől a főispáni rendeletek sűrű ismétlődéséből arra következtet, hogy nem szörványos jelenséggel, hanem rendszerrel áll szemben,

elhatározta, hogy ezen törvénytelen agitáció megszüntetése illetve a szövetkezeti ügynek az igazság követelményeit kielégítő törvényhozási szabályozása érdekében vidéki kerületeinek, valamint a többi kereskedelmi érdekképviseletnek bevonásával országos mozgalmat indít meg. E mozgalom, amelynek szervezési módjait az O. M. K. E. legközelebb megtartandó választmányi ülése fogja megállapítani arra lesz hivatva, hogy a közvetítő kereskedelemnek a most már hatóságilag nyomással támogatott szövetkezeti agitáció által megítámadott létérdekei hathatósan megvédje.

Szerkesztői-posta.

T. G. Bizony nem szolgálhatunk ve'e, hogy Cserny Berta mely esztendőben volt tagja a debreceni színháznak. Annyit tudunk, hogy férjhez ment egy mérnökhöz, kitől nagy vagyont örökölt. Másodszor is férjhez ment, még pedig igen előkelő nagybirtokoshoz. A kitűnő művész nő teljesen visszavonult a színpadtól.

B. S. („A tanítóér Maristája.”) Közelebb megjelnek.

A praktikus orvosok

által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a Scott-féle Emulsió formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. Egy ismert klinikán folytatott kezelési bebizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában véve saját súlyának 4-szeresével emelte a szervezet zsírtartalmát, míg a Scott-féle Emulsió formájában véve, az abban tartalmazott ugyanily mennyiségű csukamájolaj súlyának 7-szeresével túlhaladta amazét. Gyermekek, sőt válogatós, kényes betegek is állandóan minden undor nélkül és anélkül, hogy a legeszekebb szervezet zavartól kellene tartaniok, vehetik a Scott-féle Emulsiót.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a "hátán nagy csukahalat vivő balász" védjegy.

Ezen lapra való hiva kozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál.

Dj. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”

BUDAPEST, IV., VÁCZI UTCZA 3450
Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszerházaiban.

Császárfürdő Budapestben. Nyári és téli gyógyhely, magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kén-szulfid gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török, kő- és márványfürdők; hőlég, szénsavas és villamosvízfürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. — Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság

Legjobb szabású

glace, svéd és szárvashör
keztük

Schön Sándor

keztük, kötszer és orvosi műszertárban

DEBRECEN,

Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Egy előkelő illusztrált két-
 heti **FOLYÓIRAT TERJESZ-**
TÉSÉRE sürgősen keressék
JÓ MEGJELENESŰ URAKAT
 esetleg **INTELLIGENS HÖL-**
GYEKET is. Ajánlatok csak
 levélileg sürgősen küldendők
Huszár Béla címére **BUDA-**
PEST, IV., Egyetem utca 4.

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő, tapetirozó
 és fényező

Debrecen, Simonffy-utca 25 sz. a.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és
 diszletek festését. — Izléses cégfeli-
 ratokat, tapetirozást és mindenféle
 fa- és vasbutor fényezéseket a leg-
 divatosabb kivitelben és
 legjutányosabb árban.

KITÜNŐ MINŐSÉGŰ

pörkölt

Kávé

mely izre, aromára és
 zamatra felülmúhatlan —
 naponta friss pörkölés

kapható 488-50-7.

Félegyházi János

motorüzemű kávé pörköldéjében

Piac- és Miklós-utca sarok.

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával! 441-30-8

Nem nyereség esetén

a pénze megtérül!

Siessen tehát a

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,

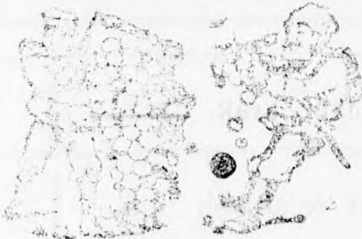
(Sümeagy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Ha köszvényben, reumában, ischios-
ban szenved,
 vegyen egy üveg

Dr. Fiesch-féle köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-,
 hát és derékfájást, kezek és lábak gyan-
 gosságát, fájdalmakat és dagasztásokat biz-
 tosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő
 alatt észlelhető. Kapható **Dr. Fiesch E. M.**
 „Magyar korona” gyógyszerárában,
 Győr, Baross-ut 24. szám. — Másfél
 deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb
 használatra való „Csiládi” üveg ára 5
 kor. 3 kis, vagy 2 „Csiládi” üveg rende-
 lésénél már bérmentve utóavétel küldjük.

Szülő
 oltványok.
 Valamint az
 elmúlt években
 is a

**Kükülmönti
 első szülőoltványi telep**

tulajdonos **Caspari Frigyes Medgyes 21**
 Nagyküküllő megye — volt az egyedüli az egész
 országban mely volt mind a tekintetben ki-
 fogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és
 teljesen fajtiszta szülőoltványokat szállított, úgy
 a jövőben is egyedül a fenti szülőtelepen kapha-
 tók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és
 alanyú bor csemege bor és különleges csemege szülő-
 oltványok, melyek elültetése által a szülőbirtokokok
 bámulatlan eredményeket érnek el.
 Kiváratra képes árjegyzék — számos elismerő le-
 vétel — ingyen és bérmentve.

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takerékosságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarék-gyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessük.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékoztatóul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	22
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	25
m. á. vasúttól	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	34
m. á. vasúttól	d. u.	4	47
vásártérről —	este	7	—
m. á. vasúttól	este	7	07
vásártérről —	reggel	4	35
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	56
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5	16
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Derecske—N.-Léta felé — —			
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	9	46
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. u.	4	12
Csak M.-Szigetről — — — —	este	10	11
Szatmár felől — — — — —	este	6	40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31
vásártérre —	reggel	7	38
mávasúthoz	d. e.	7	40
vásártérre —	este	6	22
mávasúthoz	este	6	28
vásártérre —	d. u.	8	29
mávasúthoz	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	13

Ursus

Az Ursus borsajtók a kolozsvári mezőgazdasági kiállításon dísz oklevéllel lettek — kitüntetve. —

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három áttétellel. Vasgerendaszerkezet, legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlőszeti, borászati és pincészeti eikkekről, valamint, vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x.15.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

— Élővirág, esokrok és koszoruk a legszolidabb áruk. —

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készítik.

Az ősziidény beáltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora tavaszi nyitásra legválogatottabb faju friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Palmák**-ból és mindennemű **dísz növények**ből.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból szintén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, dísz és mellesokrok**at, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítik.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepem **Ferenc Jozsef ut 6. a.** Margit-fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és mű-kertész.

Legfinomabb izlés es pontos kiszolgálás.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

287-36-7

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.